

SLOVENSKI

Poročevalec

Direktor: Kudi Janžuba — Ogovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska uskarna: Slovenskega poročevalca — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50-III, telefon 22-575 in 22-621 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 23-463 za zunanje 21-832 — Poštni predal 29 — Tek. račun NB 601-1-Te-163 — Vredn. naročnina 200 din

POLOŽAJ SVETOVNEGA GOSPODARSTVA

Razvoj v nerazvitih državah - ključ do svetovnih gospodarskih vprašanj

Francoski predstavnik je mnenj, da zmanjšanje vojne proizvodnje v Franciji ne bi imelo nekih posebnih posledic, pač pa bi zmanjšanje vojne proizvod-

Razprava v Ekonomsko-socialnem svetu OZN - Naraščajoča deflacijska težnja in brezposelnost - Vprašanje zmanjšanja vojne proizvodnje

New York, 19. aprila (Tanjug) Pri razpravi o položaju svetovnega gospodarstva v Ekonomsko-socialnem svetu OZN je večina govornikov poudarila dejstvo, da naraščajo po vsem svetu deflacijske težnje. Delegati so še posebej poudarili nevarnost, da bi gospodarstvo držav članic Združenih narodov zabredlo v težave, kar bi imelo hude posledice za vse svetovno gospodarstvo. Po mnenju večine članov Ekonomsko-socialnega sveta je že sedaj potrebno najresnejše pregledati in ugotoviti, kaj bi morale razne države ukreniti, da se obdrži sedanja stopnja proizvodnje in zaposlitve.

Spremembe v sovjetski Gruziji

Moskva, 19. aprila (AFP). Minister državne varnosti republike Gruzije Nikolaj Rukadze je bil aretiran in obtožen kot avanturist in sovražnik ljudstva. Bivšega ministra obtožujejo, da je umetno ustvarjal razne politične afero, v katere je vpletal člane gruzijske vlade. Na njegovo mesto je bil postavljen Vladimir Dekanozov, bivši veleposlanik Sovjetske zveze v Nemčiji. Izmenjali so tudi ministrskega predsednika gruzinske republike. Novi ministrski predsednik je Valerijan Bakradze, ki je ukazal izustitve in rehabilitacije oseb, ki so bile nepravilno aretirane. Tem osebam bodo vrnilli vse pravice.

Volitve na Japonskem

Tokio, 19. aprila (AFP). Danes potekajo na Japonskem volitve, s katerimi morajo volivci izvoliti 460 novih poslancev parlamenta, ki je bil razpuščen 14. marca zaradi nesoglasij v Josidini liberalni vladi. Cenijo, da se bo volitev udeležilo 35 milijonov Japancev, ki naj izvolijo poslance med 1027 kandidat.

Burmanska pritožba

Umik kuomintanških čet iz Burme bi zmanjšal napetost na Daljnem vzhodu

New York, 19. aprila (UP). Delegati raznih držav v OZN so sinoči poskušali najti rešitev za spor med Burmo in Cankajskovo vlado na Formozu glede prisotnosti 12.000 kuomintanških vojakov na burmanskem ozemlju. Indijski predstavnik Kri-

šna Menon si je prizadeval dobiti podporo za resolucijo, v kateri bi bila predvidena razorožitev kuomintanških čet v Burmi in interniranje kitajskih nacionalističnih vojakov. Zahodne velesile si prizadevajo najti pomirljivo rešitev s tem, da bi resolucija vsebovala obžalovanje zaradi prisotnosti kuomintanških čet v Burmi, obenem pa tudi zahtevo, da naj Cankajškova vlada te svoje čete umakne.

V ponedeljek bo politični odbor nadaljeval razpravo o burmanski resoluciji, ki zahteva, da naj Generalna skupščina priporoči Varnostnemu svetu obdobje kuomintanške vlade na Formozu kot agresorja in da ukrene vse potrebno, da se takoj preneha agresivno delovanje kuomintanške vlade proti Burmanski zvezi.

Iz krogov OZN poročajo, da so delegacije azijsko-afriškega bloka proti vsaki resoluciji, ki naj bi vsebovala obdobje Cankajškove vlade kot agresorja. Ameriško ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da je kuomintanška vlada na Formozu privolila v ameriški nasvet o umiku svojih čet iz Burme, vendar gre pri tem samo za načelno privolitve in bi zaradi tega tiste kuomintanške čete, ki bi se ne hotele umakniti iz Burme, predstavljale hudo pro-

ble. Po mnenju ameriškega zunanjega ministrstva pa bi umik Cankajških čet iz Burme predstavljala ohrabljujočo korak pri zmanjševanju napetosti na Daljnem vzhodu.

Zahodnonemško-kanadski sporazum
Ottawa, 19. aprila (AFP). Vladj Kanade in Zahodne Nemčije sta ob obisku dr. Adenauerja v Kanadi sklenili sporazum o olajšavah za potovanje Kanadčanov v Zahodno Nemčijo in Nemcev v Kanado. Sporazum predvideva ukinitve sistema vizumov za potovanje v obe državi.

Čilске oblasti ne dajo potnega dovoljenja sovjetski delegaciji
Santiago, 19. aprila (Reuter) Čilsko zunanje ministrstvo ni hotelo izdati potnih dovoljenj sovjetski petalčinski delegaciji, v kateri je bil tudi sovjetski pisatelj Ilija Ehrenburg. Ta delegacija je hotela prisostvovati kongresu kulturne organizacije čilskih komunistov. Čilski zunanji minister Osvaldo Kock je sprito tega izjavil, da čilске oblasti ne bodo dovolile, da bi prisel v Čile kateri koli sovjetski državljani tako dolgo, dokler ne bodo sovjetske oblasti dovolile, da sme žena nekdanjega čilskega veleposlanika v Londonu, po rodu Rusinja, zapustiti Sovjetsko zvezo.

Zahodnonemško-kanadski sporazum

Ottawa, 19. aprila (AFP). Vladj Kanade in Zahodne Nemčije sta ob obisku dr. Adenauerja v Kanadi sklenili sporazum o olajšavah za potovanje Kanadčanov v Zahodno Nemčijo in Nemcev v Kanado. Sporazum predvideva ukinitve sistema vizumov za potovanje v obe državi.

Čilске oblasti ne dajo potnega dovoljenja sovjetski delegaciji

Santiago, 19. aprila (Reuter) Čilsko zunanje ministrstvo ni hotelo izdati potnih dovoljenj sovjetski petalčinski delegaciji, v kateri je bil tudi sovjetski pisatelj Ilija Ehrenburg. Ta delegacija je hotela prisostvovati kongresu kulturne organizacije čilskih komunistov. Čilski zunanji minister Osvaldo Kock je sprito tega izjavil, da čilске oblasti ne bodo dovolile, da bi prisel v Čile kateri koli sovjetski državljani tako dolgo, dokler ne bodo sovjetske oblasti dovolile, da sme žena nekdanjega čilskega veleposlanika v Londonu, po rodu Rusinja, zapustiti Sovjetsko zvezo.

Progressivna fronta v Grčiji

Atene, 19. aprila (Tanjug). Po pisanju opozicijskega lista »Eleteria« se je v Grčiji začela pripravljati ustanovitev enotne progresivne fronte, v katero naj bi vstopile Plastirasova Nacionalnoprogressivna unija centra, Venizelosova liberalna stranka, skupina nezavisnih, ki se je nedavno oddvojila od EPEK, Papandreu-ova demokratsko-socialistična stranka in verjetno tudi socialistična stranka.

V soboto - pogajanja o premirju v Koreji

Prvi transport bolnih ujetnikov v Pan Mun Jomu

Pan Mun Jom, 19. apr. (Reuter). Združeno poveljstvo je objavilo vest, da soglašajo z obnovitvijo razgovorov za sklenitev premirja v Koreji. Ti razgovori se bodo začeli 23. aprila. Ta sklep Združenega poveljstva so razglasili člane oficirji za zvezo Združenega poveljstva s severnokorejskimi in kitajskimi

predstavniki. Oficirji Združenega poveljstva so predlagali, da bi se pogajanja začela že 23. aprila, toda severnokorejsko-kitajska delegacija je vztrajala pri tem, da se razgovori začnejo dva dni pozneje.

Radio Fencang je poročal, da je danes zapustilo področje Severne Koreje 14 francoskih diplomatov in civilistov, ki so bili internirani v Severni Koreji leta 1951. Ti francoski državljani so bili pred dvema letoma v Seulu in so jih severnokorejske čete aretirale in internirale.

Severnokorejski in kitajski oficirji za zvezo so sporočili Združenemu poveljstvu, da bodo jutri izročili sanitetni službi Združenega poveljstva prvo skupino 50 bolnih in ranjenih ujetnikov, ki bodo zamenjani v okviru nedavno sklenjenega sporazuma o zamenjavi ujetnikov. V tej skupini je 30 Američanov, 12 Angležev, 4 Turki in 1 predstavnik ostalih držav, ki se borijo v Koreji.

Neofašistični atentatorji - poslanci

Čuden sklep Zavezniške vojaške uprave v Trstu - Globa petih lir za vsako izgovorjeno slovensko besedo

Trst, 19. apr. (Tanjug) Zavezniška vojaška uprava je dovolila članom padovanske organizacije fašističnega italijanskega socialnega gibanja De Feliceu in Pozzu, ki sta bila teže ranjena pri eksploziji ročne bombe 8. marca, ko so neofašisti priredili v Trstu demonstracije, da zapustita Trst in odideta v Bologno. De Felice in Pozzo bi morala biti v Trstu sojena zaradi izgovorov, vendar do tega sojenja ni prišlo, pač pa sta De Felice in Pozzo lahko sedaj nezakazano zapustila Trst. Ta sklep zavezniške vojaške uprave spravlja v zvezo s sklepom vodstva neofašističnega italijanskega gibanja, ki je oba demonstranta iz Trsta imenovala za kandidata svoje stranke na bližnjih parlamentarnih volitvah v Italiji.

cerini, ki sta znana po tem, da pripadata skupini italijanskih poslancev, ki v najostrejši obliki izražajo svoje protijugoslovansko stališče. Razlog za njun prihod v Trst ni bil sporočilo, po pisanju irendističnega tiska pa je mogoče sklepati, da mislita »pregledati položaj« in zavzeti stališče do razmer v jugoslovanski coni STO. Oba poslancata nameravata najbrž zbrati »gradivo« za svojo predvolilno agitacijo v Italiji.

Kakor piše goriški list »Sočas«, morajo na tečajih za brezposelno mladino, ki jih imajo sedaj tudi v Gorici, tečajniki plačati denarno kazen po pet lir za vsako besedo, ki jo izgovorijo v slovenskem jeziku. V slovenski vasi St. Peter so morali slovenski tečajniki plačati čez 2000 lir »globe«. Italijanski učitelji so v osnovni šoli v Toplovem prav tako uvedli denarne kazni za učence, ki se poslužujejo slovenskega jezika.

Izid volitev v Južnoafriški uniji

Pretoria, 19. apr. Pri parlamentarnih volitvah v sredo je dosegla stranka dr. Malana veliko zmago. Dobila je 94 mandatorov, opozicija pa 61 (od tega 4 mandate delavske stranke). En poslanec bo izvoljen naknadno. Opozicija je sicer dobila več glasov kot vladna stranka, zaradi volilnega zakona pa ima vladna stranka več mandatov. Vladna stranka nima potrebne dvotretninske večine, da bi lahko spreminjala določila ustave. V večjih mestih so bile danes študentske demonstracije za dr. Malana.

Pred sestankom Atlantskega pakta

Dulles vodi ameriško delegacijo - Zahodna Evropa bo konec leta imela 58 divizij

Washington, 19. aprila (UP): Združene države Amerike bodo na skorajšnjem sestanku sveta Atlantskega pakta v Parizu predstavljali minister za zunanje zadeve John Foster Dulles, obrambni minister Charles Wilson, finančni minister Georg Humphrey in direktor Uprave za vzajemno varnost Harold Stassen.

Iz Pariza javlja agencija AFP, da so na večeršnjem sestanku vojaškega komiteja Atlantskega pakta razpravljali o vprašanju povečanja letalskih sil in o izpolnitvi zalog municije. Vojaški šefi Atlantskega pakta so mnenja, da se nevarnost vojne ni niti malo zmanjšala, kajti Sovjetska zveza

ima še vedno pod orožjem 250 divizij. Prevladuje pa mnenje, da bi bilo treba težišče oboroževanja držav Atlantskega pakta postaviti na boljše kvaliteto in ne toliko na povečanje efektivnih vojaških sil. V tej zvezi pričakujejo, da bo za zahodnoevropsko obrambo konec letošnjega leta razpolagala s približno 58 divizijami.

Sinoči je v Parizu končala z delom komisija za splošna vprašanja Evropske svetovladne skupščine. Na dnevnem redu je bilo razpravljati o načrtu pogodbe, s katero naj bi bila ustanovljena zahodnoevropska politična skupnost. Komisija je izdelala priporočila, o katerih bo razpravljala evropska skupščina na zasedanju 7. maja v Strassbourgu.

Latinska Amerika med dvema skrajnostima

KRIZA V ARGENTINI

Za nekoliko drugačen položaj gre v Argentini*. Perón je postal predsednik republike Argentine leta 1945, ko se je obdal z desničarsko usmerjenimi ljudmi in začel izvajati »svojo socialno revolucijo« po zgledu na Mussolinijev fašizem. L. 1946 je njegov »možganski trust« napravil daljnosežne gospodarske načrte, toda hitrost in dramatičnost, s katero so izvajali te spremembe, ni rodila posebnih uspehov, kar se je posebno pokazalo lani. Leto 1952 je bilo katastrofalno za argentinsko gospodarstvo. Argentino je zajela huda gospodarska kriza, ki se je letos razvila v politično.

Argentina, ki je veljala za »svetovno žitnico«, nima dovolj kruha, meso, ki je med glavnimi izvoznimi artikli, je racionirano, deficit trgovinske bilance pa je lani znašal čez 3 milijarde pesov.

Kriza na vrhu argentinske administracije se je še bolj poostila, ko je umrla Perónova žena Evita, ki je veljala za glavno gonilno silo »peronističnega gibanja« in za glavnega organizatorja državnih sindikatov, znanih pod imenom »descamisados« - »brez-srajčnikov«.

Ni še dolgo tega, ko so se širili glasovi, da se pripravljajo Perón na umik iz političnega življenja. Vendar so bili ti glasovi preuranjeni in velika manifestacija, ki so jo »descamisados« priredili dne 15. aprila, kaže, da si hoče Perón - tokrat brez pomoči

svoje pokojne žene - utrditi oblast.

Leto 1953 je namreč Perón začel uvajati nekatere spremembe: predvsem se je zavzel za pametnejšo agrarno politiko, za pospeševanje industrijske proizvodnje z delno liberalizacijo in s poostreno kontrolo nad korupcijo in razpiranjem. Na eni strani močno razvita »crna borza«, kjer je stal kilogram mesa desetkrat več kot so bile uradne cene, na drugi strani pa blokiranje mezd so hudo prizadele kupno moč delavcev in nižjih slojev. Te razmere so močno povečale že tako ali tako občutno nezadovoljstvo! Perónov režim se je proglasil za nezmotljivega, zato pa je vedno iskal »grešnih kozlov«, katerim naj bi naprtil vzroke argentinskih težav. Najprej so bili saboterji v Wa-

shingtonu, Montevideu in Santiagu. Po zadnjem obisku Peróna v Chileju, je Santiago postal »prijetajsko« glavno mesto in peronistična propaganda ga ne napada več. Pač pa se je ostrina režima obrnila proti domačim »spekulantom«, ki jih je Perón označil za zarotnike, ki »so hoteli vreči njegov režim«. To je sicer močno pretirano, toda Perón se je odločil žrtvovati nekaj svojih najostrejših sodelavcev, da utrdi svoj položaj. Zadnja »manifestacija« v Buenos Airesu naj bi tudi služila temu namenu in naj bi bila uvod v še ostrejšo preganjanje naprednih Argentincev. Perónova stranka je pred kratkim izključila nekatere svoje najvidnejše pristaše, med njimi tudi polkovnika Mercanteja, guvernerja province Buenos Aires, samomora Juana Duarteja, brata pokojnega prezidentove žene, pa je pomenil še posebej čustveni dodatek k splošni krizi v Argentini.

Perón se je hotel namreč otrestiti najizrazitejših Evitinih privrženecv in ostavko so morali podati ministri za poljedelstvo, za industrijo in trgovino in za finance. Tudi Juan Duarte, ki je bil določen za »predstavnik mednarodnih sindikatov« pri Francu, se je moral najprej umakniti, nakar je iz protesta proti novi Perónovi politični liniji (in osebni, kajti Perón se znova ženi!) izvršil samomor. Namesto vseh teh odstavljenih ministrov pa prihaja nazaj Miguel Miranda,

gospodarski diktator Argentine iz leta 1949, ki je pripravil program za prvi petletni gospodarski načrt Argentine, ki pa je bil pregrzan in je že nekaj let živel v tujini. Miranda naj bi sedaj rešil argentinsko gospodarstvo in tudi samega Peróna. Poznavalci argentinskih razmer sodijo, da pomeni najnovejši kurz Perónovega režima še močnejši obrat na desno, iščeč še večjo oporo v policiji in industrijalcih. S tem »obratom« pa tvega Perón, da bo izgubil podporo pri tistih ljudeh, ki so verjeli v njegove in Evitine obljube o »socialnih reformah« in so mu pred leti omogočili vzpon na oblast.

Kakor koli že presojamo razmere v Latinski Ameriki, sta primera, ki ju danes nudita na eni strani Guatemala, na drugi pa Argentina, značilna pri presojanju, kakšnih poti in sredstev se poslužujejo tamošnji ljudje pri izvajanju svojih političnih ciljev, obenem pa govorita o napetem vzdušju v tamkajšnjih deželah. Nerešeni socialni problemi tirajo nezaščiten množice v obup, zaradi česar so lahek plen najrazvrstnejših agitacij: v Guatemali žanjejo čedalje večje uspehe sicer šibki »stalinovci«, v Argentini pa se utrjujejo na oblasti fašistično razpoloženi elementi. Značilno je, da se med tema dvema skrajnostima »rešuje« problem bodoče poti številnih srednje in južnoameriških republik... D. S.

Lepo je v naši domovini biti mlad!

Posvetovanje zastopnikov delavske mladine Slovenije

Včeraj je bilo v Ljubljani posvetovanje delavske mladine, ki ga je sklical CK LMS in so se ga udeležili zastopniki mladine vseh večjih delovnih kolektivov v Sloveniji. Posvetovanja se je udeležil tudi član izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Stane Kavčič in zastopnik Zveze sindikatov Slovenije Roman Albreht. Nekoliko mišljenj o posameznih vprašanjih naše mladine je iznesel član predsedstva CK LMS Rudi Bregar. Nato se je razvila nadvse živahna razprava, v kateri so posamezni zastopniki našli nekaj vprašanj delavske mladine, toda največ se je razpravljalo, žal, vrtele le okrog vprašanja, kje naj bo mladina organizirana - v tovarni ali na terenu. Toda pred delavsko mladino so danes vse važnejši problemi.

Tov. Bregar je načel eno najvažnejših vprašanj, kako se mladi delavci skupno s celotnimi delovnimi kolektivi borijo za uveljavljanje delavske samouprave in koliko se pri tem sliši glas delavskega narasčaja. Na splošno lahko ugotovimo, da so mladi delavci sorazmerno še kar dobro zastopani v organih delavskega upravljanja. V nekaterih delavskih svetih mladinci tudi dobro delajo in veljajo za široko razgledane delavce, ki temeljito poznajo problematiko tovarne in aktivno sodelujejo v njenem upravljanju.

Zanimanje za osvajanje strokovnega znanja pa lahko rečemo, da je pri večini mladih delavcev precejšnje. Imamo več primerov, ko so na pobudo mladine organizirali strokovne tečaje, tehnična predavanja, ogledne moderne opremljenih tovarn itd. Naša socialistična družbena skupnost ne odreja mladini brezskrbnosti za bodočnost, saj naša mladina ni treba skrbeti, kje in kako se bo jutri borila za kruh, kot je to v deželah kapitalizma in kot je bilo to v stari Jugoslaviji, toda naša mladina mora danes tudi vedeti za svoje dolžnosti in se pri izpolnjevanju teh dolžnosti pokazati popolnoma odgovorne ljudi. Le tako lahko pričakuje od naše družbene skupnosti, da ji bo

ta omogočila brezskrbnost za bodočnost. Vse naše dnevno delo ob strojih, nakovalih, plavžih, globoko pod zemljo v rudnikih mora prevečati mladinski zanos, da pripadamo delavskemu razredu, na katerem je veliko zgodovinsko poslanstvo - izbojevanje socialistične revolucije. In pri tem pridejo prav pesnikovski verzli: »Lepo je v naši domovini biti mlad!«

Delavsko-prosvetna društva »Svobode« naj postanejo mesta za prosvetljevanje mladih delavcev, ki se danes v vedno večjem številu vključujejo vanje. Ustanavljajo in širijo se novi pevski in tamburaški zbori ter dramske skupine. Mnoge uprave društev in posamezne skupine v Kranju, Mariboru, Trbovljah in tudi drugod imajo v svojih delovnih programih posebno težišče in nalogo za skrb za vsestransko vzgojo mladih delavcev.

Postavlja se tudi vprašanje, ali naj bo v podjetju še samostojna mladinska organizacija ali ne. V zadnjih mesecih je v nekaterih tovarnah in rudnikih že prešli ozke okvire dela mladinske organizacije v podjetju in so vključili svoje članstvo skupaj z vso ostalo mladino v delavskih naseljih. Tudi v živahni razpravi se je nato izkristaliziralo mnenje mladine, da naj bo mladina vključena v svojo organizacijo tam, kjer preživlja največ časa. Vso dejavnost, vse svoje mlade sile in misli pa naj mladina usmeri v borbo, ki se vsak dan razvija v naših podjetjih in tovarnah. To je na posvetovanju mladim delavcem tudi priporočil tov. Stane Kavčič.

Osnovni problem pri tem je, da moramo vključiti naše mlade delavce, da aktivno sodelujejo v upravljanju tovarne. V tem smislu jih moramo tudi vzgajati. Tov. Kavčič je načel še več važnih vprašanj mladine in naših splošnih vprašanj. Med drugim je omenil vprašanje strahu, ki so ga iznesli nekateri mladinci, da se mladina v tovarnah ne upa govoriti, ker se boji represalij. Tov. Kavčič je dejal, da je to

danes sploh tipično tudi za starejše delavce po naših podjetjih in tovarnah. Kje je izhod iz tega? Tu je samo ena pot: da se vse delovni kolektivi z vsemi organizacijami postavi v obrambo, da štiti tistega, ki je po nedolžnem prizadet. Če se mladinci zgodijo krivica, se morajo zanj zavzeti vsi mladinci v tovarni, sindikati, vse delovni kolektivi, vse kraj, mesto, pa če je potrebno, tudi vsa Slovenija.

Ko je govoril o vprašanju odnosa do strokovnjakov, strokovnega napredka in tehnične inteligence, je dejal, da je naš cilj, da bo v vsakem delavcu globoka zavest, da ne sme biti zadovoljen s tem, kar je včeraj dosegel, temveč mora stremeti, da bomo še naprej dvignili našo produktivnost. Iz tega, kar imamo, moramo napraviti še več in boljše.

Sekretar CK LMS Tine Remškar pa je v zaključni besedi dejal, da je dobra vzgoja naše mlade generacije stvar vse naše družbe.

Razstava slikarja Trstenjaka

Ljubljana 19. aprila
Danes je bila v Mali galeriji v Ljubljani odprta razstava slovenskega slikarja Antona Trstenjaka. Razstavo je otvoril slikar Tone Kraj. O delu slikarja Antona Trstenjaka je govoril predsednik Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije profesor Božidar Jakac.

Skupščina Zveze Čehov in Slovkov

Včeraj je bila v Daruvarju skupščina Zveze Čehov in Slovkov, na kateri so navzoči delegati iz mnogih krajev, kjer so organizacije češkoslovaške manjšine v naši državi. Referat o življenju, delu in uspehih na področju skupnega dela članov češkoslovaške manjšine v naši državi je imel sekretar Zveze Václav Dolezal. Po referatu je bila živahna razprava. Na koncu so sprejeli sklepe o nadaljnjem delu Zveze Českoslova-kov.

* Prvi del tega članka beri v prejšnji številki našega lista.

Po 36 letih

Predlog za obnovo solunskega procesa

Za rehabilitacijo oficirjev srbske vojske, ki so bili obsojeni, da so pripravljali državni prevrat in atentat na takratnega regenta Aleksandra

Beograd, 19. aprila. Preiskovalni oddelek državnega sekretariata za notranje zadeve FLRJ je dostavil javnemu tožniku Srbije predlog, naj po oceni predložene dokaznega gradiva predloži ljudskemu sodišču zahtevo po obnovi kazenskega postopka iz leta 1917 proti članom tajne organizacije »Zedinjenje ali smrt«, znane pod imenom »Crna roka«. Namen morebitne obnove sodnega postopka je rehabilitacija obsojenih oficirjev in drugih oseb v solunskem procesu, v kolikor se dokaže, da so bili nedolžni.

In da so se organizatorji te sodne razrave poslužili lažnih prič. V pismu prosil obsojenec, naj se v osvobodjeni domovini ugotovi prava resnica in opere z men obsojenih in ustrelnih madež zločincev. Čeprav so po tem pismu mnogi ljudje smilili, da je bil solunski proces insceniran, ni 35 let n. h. e. n.časur ukrenil, da bi ugotovil resnico. Po prejemu tega pisma pa je Aleksander Ranković odredil, naj se izvede preiskava zaradi ugotovitve resnice. Dne 29. januarja letos sta prič na ta bil nedolžni.

Preiskavo zaradi ugotovitve resnice v tem procesu je odredil že lani tedanji minister za notranje zadeve FLRJ in sedaj podpredsednik izvršnega sveta Aleksander Ranković, ki je lani prejel pismo, v katerem se izraza domneva, da so bili tedaj obsojeni nedolžni ljudje.

Pre 36 let so bili namreč v Solunu obtoženi in obsojeni: generalstabi polkovnik Dragotin Dimitrijevič — »Apis«, generalstabi polkovnik Milan G. Milovanović — »Pitaca«, pehotni polkovnik Ceda A. Popović, konjeniški podpolkovnik Velimir S. Vemić, vicekonzul Bogdan Radenković, topničarski major Ljubomir R. Vulović, pehotni polkovnik V. ad mir Tučević, pehotni podpolkovnik Zitomir Cvetković, general v pok. Damjan Popović, generalstabi polkovnik Radoje Lazić, vojaški uradnik Rade Malobabić, dobrovoljec Muhamed Mehmedbašić.

Obtoženi so bili, da so pripravljali atentat na tedanjega regenta Aleksandra in prevrat. Vojaško sodišče za oficirje je v svoji takratni obsodi ugotovilo, da so obtoženci, poslušajoč se tajne organizacije »Zedinjenje ali smrt« osnovane l. 1911, z nedovoljeno in tajno agencijo spomladaj leta 1914 ustvarjali nezadovoljstvo in gibanje proti tedanji državni upravi ter izvajali zvezi z vlado odredbo o državnih praznikih eno izmed najtežjih in najdaljših državnih kriz. Pri tem so baje vzpodbujali in pripravljali posadke v Makedoniji, naj prevzamejo oblast v svoje roke, vladarju pa vsilijo svoje ljudi za ministre. Nadalje, da so med vojno tudi na solunski fronti zbirali okoli sebe razne dobrovoljce ter jih hujskali proti obstoječemu političnemu stanju in državi, z namenom, da bi ubili tedanjega regenta Aleksandra in predsednika vlade Pašića. Z izpovedbami pr.č. podpolkovnika Pavla Jurislića in markiza Antonija Beziade de Avary je sodišče dokazalo, da so se obtoženci hoteli poslužiti za umor regenta Aleksandra Rada Malobabića in Muhameda Mehmedbašića. Več obtožencev je bilo obsojenih na smrt, ostali pa na težke zaporne kazni. Izmed vseh obtožencev pa je danes živ samo še bivši generalstabi polkovnik Radoje Lazić.

V oktobru leta 1917 so bili pred istim vojaškim sodiščem v Solunu v zvezi z obsodo polkovnika Dragotina Dimitrijevića — Apisa in drugih obsojeni vsak posebej zaradi prevratnega delovanja še višji veterinar dr. Dimitrije Marković, generalstabi polkovnik Milutin D. Lazarevič in drugi.

Ob koncu lanskega leta pa je prejel takratni minister za notranje zadeve Aleksander Ranković pismo, ki ga je obsojeni major Ljubomir Vulović pred svojo ustrelitvijo 12. junija leta 1917 napisal v solunskem zaporu svojemu prijatelju Todorju Mihajloviću, ki stanuje sedaj v Beogradu. V tem pismu pravi major Vulović, da so bili on in njegovi tovariši po nedolžnem obsojeni, ker je za atentat slišal prvič šele med sodno razpravo

Vsak mesec preprečijo za 100 milijonov škode

Včeraj je v Ljubljani zasedal plenurno Gasilske zveze LR Slovenije. Nad 120 delegatov je zastopalo okoli 36.000 članov prostovoljnega gasilstva. Letno poročilo je bilo zgoščeno v treh referatih, katere so podal predsednik Gasilske zveze Slovenije MATEVŽ HACE, poveljnik Gasilske zveze MIRAN SPICAR ter vodja gospodarskega oddelka MILAN VRHOVEC. Poročila nadzorne odbora je podal JOŽE SMODEJ.

Plenum je sklenil, da naj gasilska društva razpravljajo o novi vsebini dela Socialistične zveze delovnih

Skupščina Mestnega sindikalnega sveta v Mariboru

V soboto in včeraj je bila v Mariboru redna letna skupščina Mestnega sindikalnega sveta, ki se je udeležilo nad 200 delegatov mariborskih podjetij, tovarn in ustanov ter nekaj gostov, med njimi tudi tajnik Republiškega sveta Zveze sindikatov Mavricij Borec. Iz poročila predsednika in tajnika Mestnega sindikalnega sveta je bilo razvidno delovanje podružnic, in razpravi nato pa so podrobneje obdelali več važnih vprašanj, ki jih sindikalne p. družnice Maribora premalo rešujejo ali pa jih same ne morejo rešiti. Med drugim so na skupščini gojrali odnose centralnih sindikalnih organov, ki na predloge Mestnega sindikalnega sveta niso niti odgovorili, kaj šele, da bi jih upoštevali. M. S.

Kemiki Hrvatske zahtevajo boljše higiensko zaščito

Danes se je v Zagrebu nadaljeval plenurni sindikata kemikov Hrvatske. Razpravljali so o higienski zaščiti delavcev v tovarnah kemične industrije, ker so tu pogoj še vedno nezadovoljivi. O tem bodo morale voditi več računa sindikalne organizacije v tovarnah kemične industrije. Zivahna je bila razprava tudi o vprašanih kulturno-prosvetnega dela med delavci tega sindikata.

Gostovanje ljubljanske Akademije za glasbo v Mariboru in Ptujju

Po dveh uspešnih nastopih v dvorani Slovenske filharmonije bo skupina študentov glasbe iz Ljubljane, ki je odbrana za sodelovanje na beograjskem festivalu treh akademij, gostovala v prihodnjih dneh na Stajerskem. Svoj prvi koncert bo imela v torek 21. t. m. v Ptujju, v dvorani glasbene šole, drugi koncert pa naslednji dan v Mariboru ob 17.30 v kazinski dvorani. Pester program domače in tuje literature bodo izvajali pianisti, pevci in violonisti. Razen nekaj nastopov operne šole v prejšnjih letih v Mariboru, Celju in Kranju bo to menda prvo gostovanje ljubljanskih študentov glasbe izven Ljubljane.

kratnem procesu Temeljko Veljanović in Djordje Konstantinović izjavila pred okrajnim sodiščem v Bitolju, da sta bila na solunski fronti leta 1917 v vojaškem zaporu pod grožnjo smrti prisiljena lažno pričati in obremeniti obtožence Malobabića, Mehmedbašića, Vulovića in druge.

Preiskovalni oddelek je nadaljeval poizvedbo, na podlagi katerih se lahko sklepa, da je bil solunski proces insceniran po naročilu tedanjega regenta Aleksandra in predsednika vlade Nikole Pašića. Insценiranje sta izvršila tedanji komandant kraljeve garde polkovnik Peter Zivković in minister za notranje zadeve Ljubomir Jovanović ter da je dejansko s solunskim procesom tedanji regent Aleksander krvavo obracunjal z ljudmi, ki so s prevratom leta 1903 privedli v Srbijo dinastijo Karadjordjevičev, ki pa so sčasoma postali nezadovoljni s položajem, ustvarjenem v Srbiji pod to vladavino.

Zato je tudi preiskovalni oddelek dostavil vse dokazno gradivo javnemu tožniku Srbije v proučitev in morebitni sklep o obnovi solunskega procesa.

Plenum Gasilske zveze Slovenije

Ljudi, o medsebojnih odnosih ter o vplisu gasilske organizacije v Socialistično zvezo. Na osnovi teh razpravljani se bo tudi Gasilska zveza Slovenije kot celota vključila v Socialistično zvezo.

Plenum se je tudi zadržal ob smrti Borisa Kidriča, ki predstavlja tudi za slovensko gasilstvo veliko izgubo. Spomin na velikega pokojnika je postal z enominutim molkom.

Pregled dela je pokazal, da so bile gasilske organizacije v zadnjem letu zelo delavne. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu porabila okoli 20 milijonov iz dotacije okrajnih društev. Za strokovni dvig članstva ter organizacijsko čvrstino izdaja Gasilska zveza poleg Gasilskega vestnika tudi Bilten ter Gasilsko knjižnico, v kateri je izšlo do sedaj 5 knjižic z važno strokovno vsebino. Plenum je tudi razpravljalo o potrebnem vprašanju nadaljnje izboljšanja gasilske šole za podčastnike in častnike v Medvohah. Ugotovilo je, da so nekatera društva zašla v težavo z gradnjo gasilskih domov. Teh je v gradnji za nad 17 milijonov din. Čeprav člani s prostovoljnimi delom ogromno penoženje gradnje, še vedno manjka precejšnja vsota denarja, da že začete gradnje vsaj zavarujejo. Nadaljno preče vprašanje so gasilske čevlji, katerih primanjkuje našim društvom najmanj 200.000 metrov. Tako ostajajo čisto drage motorke in brizgalne ter drugo orodje brez kolen. Škoda zaradi požarov pa je znatno večja kot bi bila, če bi bilo dovolj čevljev. Tega seveda ne bo mogoče rešiti v enem letu, ker nam da domača industrija lahko le 30.000 n. Devizna težava pa onemogoča večji nakup čevljev v tujini. Gasilska zveza bo v letošnjem letu

Na obisku

PRI SKRIVNOSTNIH LAPONCIH

Od najjužnejšega pa do naj-severnejšega kraja meri Finska nad 1100 km. Toda če vpraša tujec domačina v Helsinkih, ki leži na skrajnem jugu, kaj se izplača na Finskem ogledati, mu bo vsak priporočil Laponske, čeprav je daleč na severu. Toda ko ti razvnet pripoveduje o posebnostih te dežele, mimogrede pozabiti na daljavo. Tudi jaz sem se odločil, da jo obiščem.

S spoznavanjem Laponske so težave. Če jo obiščeš pozimi, si prikrajšan za čudo polnočnega sonca, poleti, pa za polarno svetlobo. V vseh letnih časih pa naletiš na skrivnostne Laponce s čredami severnih jelenov, ki so glavna privlačnost: te pokraka. Toda velika razsežnost in laponska govorica preprečijo marsikateremu tujcu, da bi kaj več odnesel od njihovega čudnega življenja. Če se jim približaš, so zelo gostoljubni. Posebno fotografirajo se radi, otroci pa te pocukavajo za rokavi in z značilnim cmokanjem poprosijo za »dops«.

Vožnja proti Rovaniemiju je dolgočasna: borovi gozdovi, pomešani z vitkimi brezami postajajo vedno bolj redki. Jesenska podoba te valovite pokrajine je pusta. Toda jezer je še vedno dovolj. Tudi presenečenj ne manjka. Komaj sem si pomilovalno ogledal primitivno kmečko naselje, me je že iznenadilo lepo kmečko poslopje, na dvorišču pa traktorji in drugi moderni kmetijski stroji. In spet: v vsaki večji vasi, sredi lesenih hišic, moderno zidana stavba — šola. Z modernimi šolskimi poslopji je Laponska na gosto posejana tja do 69. vzporednika. To so nekaki šolski domovi, v katerih se izobražuje mladina iz bližnjih in oddaljenih krajev. Obžaloval sem, ker sem moral gledati te stvari iz avtomobila.

Navada je, da si v tujih deželah ogledaš tudi njeno glavno mesto. Zato sem tudi jaz posvetil Rovaniemiju, neuradni prestolnici Laponske, nekaj ur. Mesto je bilo leta 1944 od Nemcev do tal požgano. In danes? Skoraj ni sledu o ruševinah. Po zunanjem izgledu bi ga lahko priključil k marsikateri srednjeevropski mestni četrti. Za razliko od drugih severnih finskih mest, je tu večina zgradb zidanih. To je značilno trgovsko mesto in ima danes že nad 14.000 prebivalcev. Leži ob polarnem krogu in je obenem zadnje večje finsko mesto na severu. Ima tudi svoje letališče in dnevno letalsko zvezo v Helsinkih. Od tu se cepijo prometne žile na vse strani. Če potuješ proti severu, imaš na razpolago dve: prvo proti Kilpisjärviu, drugo proti jezeru Inari. Na obe strani pridese le z avtobusi, kajti železniška proga zavije proti vzhodu in se v tej višini tudi konča. Domači turisti se radi odločijo za drugo

redu bi moral prispeti ob polnočt v Kilpisjärvi. Ob 4. uri popoldne (po našem času ob 3. uri) se je že začelo mračiti. Menda ne bom zapustil Laponske, ne da bi videl jelene! Avto pa vozi počasi in nobenemu se ne mudi. Ob cesti so okrepčevalnice in skoraj vsako uro smo se ustavljali po četrt ure. Na mnogih mestih prekine pot jezero ali reka. Potniki izstopijo, avto zapelje na spлав, ki vse skupaj prepelje čez reko ali jezero. Na vsej poti je tudi ogromno mostov in nasipov.

Bil sem že kar vesel, ko smo lep del poti prevozili s pospešeno hitrostjo. Toda nenadoma: stop! V avtomobil je vstopila leteca policija. Taki pregledi so pogosti in to predvsem zaradi tihotapstva finskih cigaret, ki se dajo posebno na Norveškem dobro prodati. Strogi uradnik je pregledoval predvsem prtljago in spraševal potnike po vsebini. Tudi moj kovček je prišel na vrsto. Ko je prebral naslov, je brez besed zapustil avto in prekinil nadaljni pregled. Policija je s tujci zelo vljudna. Ob olimpiadi je nek novinar šaljivo

se sem vrnil, skršitev meje pa je ostala le moja tajnost.

Pred poldnevom je prišel poštni avto. Njega, kakor tudi sopotnikov sem bil zelo vesel. Bili so to laponski otroci, ki so se vračali iz šolskih domov k staršem na nedeljski obisk. Moje prvo mnenje o njih je bilo — kakor skrajne v pravljici. Od nog do glave vidiš le rdeče, modre, zelene, rumene in druge barve, ki jih je spretna roka vpletla v ornamente in lično krobnje obleke. Iz vsega kar žari laponski narodni ponos. Bilo je kakih deset deklic blondink, toda niti dve enako oblečeni. Težko jih je z besedami opisati.

Ob poti sem tu in tam videl kako hišo. Nekatere so naseljene, druge prazne. V marsikateri izmed zadnjih najde poleti prenočišče tuj turist, največkrat študent, ki želi poceni potovati po Laponski. Prejšnji lastnik ob preselitvi navadno hiše ne podre, saj je les skoraj cenejši kot pa transport.

Za vožnjo s poštnim avtomobilom porabiš več časa kot s

dan. Toda kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri. Izkoristi sem enega izmed mnogih počitkov, ki smo jih z avtomobilom še vedno delali, in si ogledal tako »koko«. Izgleda nekako tako, kot bi postavil hmeljke v piramide in jih pokril z jelenovimi kožami. Na vrhu piramide pa je odprtina, ki služi za dimnik.

Počasi smo se približevali Kilpisjärviu, ki leži ob vznožju najvišje gore na Laponskem — Saana. To je sveta gora Laponcev, toda njena divja lepota privlači tudi mnogo tujcev. Tu je tudi nekaj manjših hotelov, ki so posebno pozimi, kakor tudi poleti vedno zasedeni. V bližini je tromeja Finska-Svedska-Norveška. Sredi jezera je na plitvini postavljen betonski stebel, ki predstavlja menda res najmirnejšo tromejo na svetu. Tako jo vsi imenujejo. In tudi je. Vsak Finec lahko brez vize obišče Svedsko in Norveško (prav tako tudi Dansko) in obratno. Tako hodijo sem in tja na izlete, kot plačilno sredstvo pa lahko uporabljajo vse štiri valute. To jim lahko ostali Evropejci zavidamo.

Zadnjo porcijo smole sem menda polizal v trenutku, ko so mi povedali, da je turistične sezone konec in da že teden dni ni avtobusne zveze z Norveško. Kamor sem bil namenjen. Do prvega norveškega naselja sem bil oddaljen 50 km, od mojega izhodišča 400 km, v žepu pa sem imel vozno karto za ukinjeno progo. Najprej sem mislil, da je to jezikovni nesporazum, toda šofer je trdno vztrajal pri svojem »ne« (ne), po telefonu pa sem kmalu nato v razumljivem jeziku zvedel brčko resnico.

Nisem pa imel niti toliko časa, da bi pomislil, na koga naj se jezim, ko mi isti glas iz traja po telefonu pove, da grede trolej Finci z osebnim avtomobilom na izlet na Norveško.

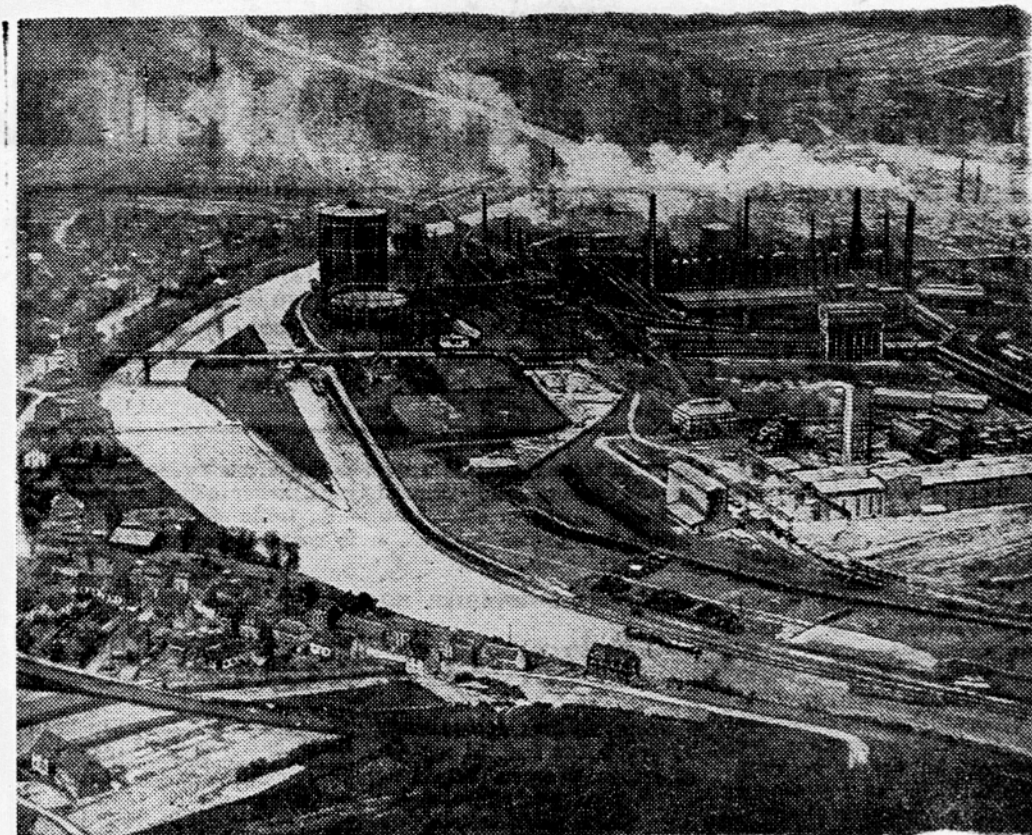
Cez pol ure sem že sedel v avtomobilu med tremi neznanimi dobrotniki. Iskal sem naj-ljepsih besed, da bi se jim zahvalil za uslugo, toda razumeli so samo ono, kar sem povedal v finskih.

Tako sem se poslovil od Laponske in Finske in prekoračil nevidno finko-norveško mejo. Istočasno pa prestavljal kazalce na uri za eno uro nazaj.

Pot nas je vodila v objem visokih, golih skalnatih gora, kjer razen samotne carinarne, 10 km v notranjosti od meje, nismo srečali žive duše. Pokojni mir prekine tu pa tam bobneti slap, ki ga je mraz pretvoril v pravi kristalni stovr.

Tudi z novo družbo smo si na 150 km dolgi poti do Tromsöja postali kar dobri tovariši. Z njimi sem si ogledal naravne lepote Skibotna ter norveško pristanišče Tromsø, kamor smo prispeli proti večeru. Kar težko smo se razšli. Oni so se še isti večer vrnili na Finsko, jaz pa sem drugi dan nadaljeval pot do Narvika in nato počasi vzdolž vse Svedske, Danske, Nemčije in Avstrije — v Ljubljano!

Viktor Nolimil

Takšna je pokrajina v Posarju; tovarna pri tovarni, pravi gozd dimnikov

Gospodarska moč Posarja

Posarje kot nekdanje nemško ozemlje, za katerega se bje boj že od leta 1919 dalje, je danes jaboilko spora med Zahodno Nemčijo in Francijo. Nemško ozemlje po narodnosti, povezano gospodarsko z mnogimi vezmi v Nemčijo, je za Francijo izredne važnosti zaradi svojega premogovništva in železarske industrije. Za Francijo, ki ima sama sicer tudi razvito premogovništvo in železarstvo, je Posarje neprecenljivo vrednosti kot dobavitelj premoga in koka, pa tudi kot važno dopolnilo francoske železarske industrije, ki zaostaja za nemško. Mnogo je bilo že predlaganih rešitev za Posarje, vendar zaenkrat ni videti izhoda dolgotrajnega boja za to majhno, pa tako važno ozemlje, katerega gospodarska moč sega znatno prek njegovih meja in ki spada bistveno k gospodarskemu potencialu zahodne Evrope.

Posarsko ozemlje, ki je bilo stvorjeno z versarko pogodbo leta 1919, je obsegalo tedaj samo področje 1913 km², s kasnejšimi zaokrožitvami, ki so jih izvedli Nemci leta 1938, pa 1925 km². Po drugi svetovni vojni je obseg Posarja zopet narasel in dosegel 1946 2.866 km². Na podlagi kasnejših mejnih korektur 1947 in 1949 je bil obseg ozemlja dokončno določen 2.567 km². Ozemlje je stisnjeno med zahodno Nemčijo in Francijo, le na zahodu meji z ozkim pasom na Luksemburg, ki je tudi važno središče železarstva in ki je našel svoj izhod v boju med Nemčijo in Francijo z naslonitvijo na manj nevarno Belgijo. Glavna reka ozemlja je Sara, ki izvira v Franciji, še dajl pa njen pritok Blies. Nadmorska višina ozemlja znaša od 175 do 695 m (kolikor meri najvišji vrh na severu). Glavno mesto Saarbrücken ima nadmorsko višino 191 m, ker lež v dolini reke Sare.

Na tem ozemlju je po popisu prebivalstva živel dne 17. maja 1949 889.690 ljudi, do 31. decembra 1951 pa je po cenitvah naraslo število prebivalstva na 959.649. Zaradi naravnega prirastka se prebivalstvo pomnoži za okoli 8000 do 9000 ljudi letno. Gostota prebivalstva je ena največjih v Evropi, saj je znašala s koncem leta 1951 374 ljudi na km². Gostota je sicer največja v glavnem mestu Saarbrücken, vendar so tudi podelska okrožja razmeroma zelo gosto naseljena. Najredkeje sta naseljeni severni okrožji ob nemški meji, kjer prevladuje že skoro kmetijsko prebivalstvo. Glavno mesto Saarbrücken šteje (1951) 111.574 prebivalcev, 63,5% prebivalstva izpoveduje katoliško vero, 24,6% jih pripada protestantstvu, drugih je torej izredno malo. Zidanje so skoro izginili. Po vojni je bilo v Posarju znatno priseljevanje delavcev zlasti iz Nemčije, kar pa je zadnja leta zelo prenehalo. Znanost del prebivalstva ni iz Posarja, temveč iz Nemčije, nekaj tisoč je tudi; Francozov, ki so se priselili po vojni kot uradniki, manj kot delavci. Po državljanstvu je v Posarju tudi 55 Jugoslovancev.

Prebivalstvo po zaposlitvi kaže, da je nad 50% pridobitno zaposlenih oseb zaposlenih v rudarstvu in industriji (158.000). Od tega so

tvorili delavci pretežno večino (40% vseh zaposlenih). Samo rudarstvo je zaposlovalo 49.450 ljudi, železarska in jeklarska industrija vseh stopenj pa 27.525 ljudi. Kmetijstvo je šele na tretjem mestu, še prej pride namreč trgovanje s prometom. Značna je tudi zaposlitev v gradbeni stroki, vendar je treba upoštevati, da se vsi ti podatki nanašajo na štetje leta 1946, ko je bilo treba povrniti porušene tovarne in stanovanjske ter druge zgradbe.

Posarsko kmetijstvo ima sicer ugodnost v tem, da ima razmeroma znaten trg doma, vendar nazadnje. V kmetijstvu, ki šteje 39.000 posestev, prevladujejo majhni obrati: 21.441 kmetijskih posestev ima samo do 2 ha zemlje, 11.254 pa od 2 — 5 ha. H kmetijstvu spada tudi 76.500 ha gozdo., skupne kmetijske zemlje pa je 193.702 ha. Poleg tega je izredno veliko število vrtničarjev-rudarjev in delavcev: leta 1947 jih je bilo po kmetijskem popisu 106.000. Posarsko kmetijstvo pridelava veliko premalo za potrebe celotnega ozemlja, ki mora mnogo uvažati, največ iz Francije. Računajo, da je leta 1951 domača proizvodnja rži krila komaj 40,7% vse potrebnje, pridelek pšenice 84,7% in ječmena 47,3%. Najslabše pa stoji ozemlje glede krmil za živinorejo. Pridelava je namreč komaj 103% ovsja za svoje potrebe, skoro 100% pa je moralo uvažati sena in slame. Krompirja je pridelalo ozemlje 22,9% svoje potrebe.

V kmetijstvu je znatneje razvito sadjarstvo z okoli 2 milijona sadnih dreves, največ jabolk, češepil, hrusk in češenj.

Osnova posarskega gospodarstva pa je premog visoke kvalitete, ki daje tudi odlični metalurški koks. Leta 1951 so dali posarski premogovniki 16 milijonov ton premoga (za primerjavo navajamo še produktivne številke drugih držav: zahodna Nemčija 119, Francija 53, Belgija 30, Nizozemska 12, Vel. Britanija 226 milijonov ton.) Nadalje so dali posarski premogovniki še okoli 4 milijone ton metalurškega koka (vsa Francija komaj 10, Belgija 6, Nizozemska 4, zahodna Nemčija 31 in Vel. Britanija 29 milijonov ton). Razmerje med proizvodnjo premoga in koka kaže veliko zmogljivost posarskih koksov in njihov postopen kot bazo za železarsko industrijo, obenem pa tudi veliki interese Francije, ki producira komaj dva in polkrat toliko koka kot malo Posarje, čeprav ima 4 krat večjo premogovno proizvodnjo. Sosedna Belgija dobiva iz še enkrat večje proizvodnje premoga komaj polovico več koka kot Posarje (vse številke se nanašajo na leto 1951 in so povzete po Statističnem letopisu Posarja za 1952, ki ga je marca letos izdal Posarski statistični urad). Pomen Posarja je nadalje tudi v velikem izvozu premoga. Polovica vse premogovne proizvodnje je šla v izvoz. Od tega je vzel največ Francija: 4 milijone ton, Nemčija nad 3 milijone, ostanek pa je šel v Italijo, Belgijo, Luksemburg, Švico, Avstrijo in druge evropske države, ki so v veliki meri navezane na

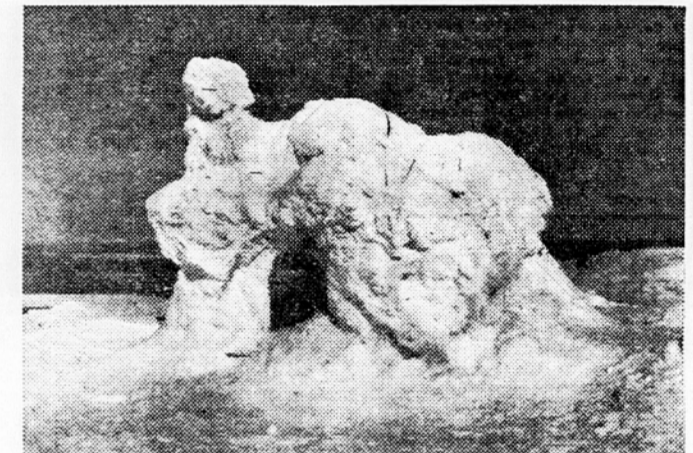
posarski premog, kar velja tudi za metalurški koks. Izvoz koka je znašal 1951 nad milijon ton, od česar je vzel Francija 900.000 t, nekaj malega Nemčija (150.000). Premogovniki v Posarju so državna last in jih štejejo Francozi že od leta 1919 dalje za del nemških reparacij.

Druga gospodarska panoga, od katere živi Posarje, je železarska, ki je dala 1951 1,6 milijona ton železa, 1,8 milijona jekla in 1,8 milijona ton valjanih proizvodov. V primeri z vso zahodno Evropo je dalo malo posarsko ozemlje 5,5% vsega surovega železa in 4,6% vsega jekla. Proizvodni posarske železarske industrije so bili v veliki meri porabljeni doma (660.000), še večji pa je bil izvoz: v Francijo 890.000 ton, v Nemčijo 92.000 ton, v druge države pa 517.000 ton. Posarski proizvodi so šli po vsem svetu, vendar so v glavnem bili potrebni Franciji.

Poleg premoga, koka, železa, jekla in jeklarskih proizvodov izvažajo Posarje še mnogo kemičnih proizvodov. Vsa Posarska industrija je leta 1951 prodala svojih proizvodov za 188,7 milijard frankov, od tega je bilo porabljenih v samem Posarju za 88 milijard frankov, vse drugo je šlo v izvoz. Glavni odjemalci posarskih industrijskih proizvodov so bili Francoska unija 68, Nemčija 6,7, ZDA 4,5, Švica 2,4, Argentina 2,1, Italija 1,2, Svedska in Norveška po 1,1 milijard franc. frankov. Jugoslavija je bila med kupci posarskih industrijskih proizvodov (železo, jeklo in izdelki) s 503,4 milijona na 18. mestu.

Ti podatki nam kažejo delno tudi še strukturo posarske zunanje trgovine. Iz same statistične znanje trgovine Posarja, ki temelji več ali manj na cenitvah, ker je Posarje povezano z Francijo in obstoja carinska meja samo proti Nemčiji in drugemu ozemlju, je razvidno, da je znašal leta 1951 uvoz v Posarje 148,8 milijarde fr. frankov, od tega iz francoske unije 124,6, Nemčija 21,0, drugih ozemelj pa 3,2 milijarde. Izvoz je dosegel 149,9 milijarde, od česar je vzel francoska unija 97,4, Nemčija 21,1, druga ozemlja pa 31,4 milijarde fr. frankov. Iz tega izvira, da je v zunanji trgovini Posarje odvisno v veliki meri od uvoza iz Francije; pri tem gre za uvoz železne rude in živil ter industrijskih izdelkov, ki jih Posarje samo ne producira. Manjši pa je delež Francije na posarskem izvozu, od katerega gre v Francijo največ premoga, koka in proizvodov železarske in jeklarske industrije. Posarje pa pomeni še prav poseben prispevek francoski trgovinski in plačilni bilanci s svojim izvozom v druga ozemlja, kjer se za izvoz dobe devize, ki v veliki meri prispevajo k ugodni plačilni bilanci Francije. Zaradi tega ima Posarje tudi znaten pomen za Francijo ne samo kot dobavitelj premoga in železa ter jekla ter odjemalec francoske železne rude in drugega, temveč kot zaslužka deviz, česar v današnjem deviznem položaju Francije ni podcenjevati.

D. P.

Tesno domovanje Laponcev, komaj vidno iz snega

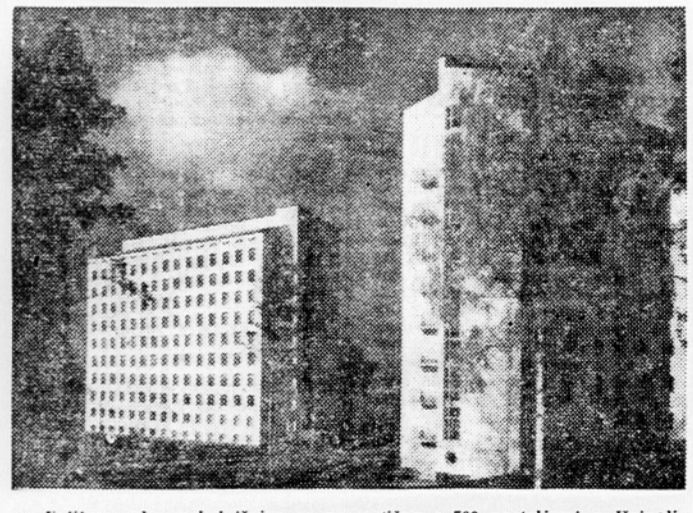
vožnja proti Rovaniemiju je dolgočasna: borovi gozdovi, pomešani z vitkimi brezami postajajo vedno bolj redki. Jesenska podoba te valovite pokrajine je pusta. Toda jezer je še vedno dovolj. Tudi presenečenj ne manjka. Komaj sem si pomilovalno ogledal primitivno kmečko naselje, me je že iznenadilo lepo kmečko poslopje, na dvorišču pa traktorji in drugi moderni kmetijski stroji. In spet: v vsaki večji vasi, sredi lesenih hišic, moderno zidana stavba — šola. Z modernimi šolskimi poslopji je Laponska na gosto posejana tja do 69. vzporednika. To so nekaki šolski domovi, v katerih se izobražuje mladina iz bližnjih in oddaljenih krajev. Obžaloval sem, ker sem moral gledati te stvari iz avtomobila.

pripomnil, da se finski stražniki bojijo, da ne bi njih kdo zapisl. Kako je prišlo v vasi Kittilä do okvare avtobusa, ne vem. To smolo nas je doživelo pet potnikov. Toda čeprav smo bili oddaljeni od Rovaniemija nad 160 km, so telefonirali po nov avtobus. In res. Dobili smo ga in čez štiri ure nadaljevali pot. Do cilja (Kilpisjärvi) sem bil oddaljen še okoli 300 km. Bila je že trdna tema. Mislim, da je ropot avtomobila preplasil marsikatero čredo jelenov, ki se je umaknila še globlje v noč. Jaz jih nisem videl, ker sem spal. Ko me je šofer v vasi Kaareusuo, 116 km pred Kilpisjärviem, zbudil, sem bil še edini potnik. Zato je vožnjo prekinil. Za pogajanja sva bila oba prezaspana. On je imel sorodnike v vasi, jaz pa sem v 1 km oddaljenem hotelu našel udobno prenočišče. Šoferju pa sem za to prekinitev še danes hvaležen,

turističnim. V šoferju in spremeljavalcih pa sem spoznal za te kraje važne osebe. Skoraj na vsakem odcepu ceste avto obstane. Tu ga navadno pričakajo Laponci in začne se predaja oddaljenih od Rovaniemija nad 160 km, so telefonirali po nov avtobus. In res. Dobili smo ga in čez štiri ure nadaljevali pot. Do cilja (Kilpisjärvi) sem bil oddaljen še okoli 300 km. Bila je že trdna tema. Mislim, da je ropot avtomobila preplasil marsikatero čredo jelenov, ki se je umaknila še globlje v noč. Jaz jih nisem videl, ker sem spal. Ko me je šofer v vasi Kaareusuo, 116 km pred Kilpisjärviem, zbudil, sem bil še edini potnik. Zato je vožnjo prekinil. Za pogajanja sva bila oba prezaspana. On je imel sorodnike v vasi, jaz pa sem v 1 km oddaljenem hotelu našel udobno prenočišče. Šoferju pa sem za to prekinitev še danes hvaležen,

se svede neizpolnjeni želji sem imel o Laponski, a obe sta se mi hkrati izpolnile. Zagledal sem prvo laponsko naselje, truš avtomobila pa je prepolnil čredico jelenov, ki se je umaknila v grmičasto kotanjo.

Za ogled laponskih bivališč sem predvidel v Kilpisjärviu en

Velika moderna bolnišnica za revmatične s 500 posteljami v Heinoli na Laponskem

smer. Tja jih ne vlečejo toliko jeleni, ali mirna narava, temveč — zlato! Vsako poletje išče na desetine ljudi srečo — zlati prah — v pesku Kaunispääja. Marsikdo žrtvuje zato svoj letni odhiti. Vračajo pa se nekateri zadovoljni, ali pa praznih rok.

Moj namen, da ostanem v Rovaniemiju vsaj en dan sem kmalu opustil. Niti toliko časa nisem imel, da bi si kupil »puukko«, to je oster nož z ročajem iz jelenove kosti, ki ga nosijo za pasom vsi moški po severni Skandinaviji. Brez njega skoraj noben tujec ne zapusti te dežele. Se isti dan sem se odpeljal, kajti naslednjo zvezo s severom sem imel še čez tri dni. Toda odkar sem zapustil Ljubljano, sem imel za seboj že nad 4000 km poti in vse je šlo lepo po voznem redu. Tu pa sem našel na prve ovire. Se danes imam žive pred očmi list papirja, nabitega na avtobusni postaji. Napisan je bil s prosto roko in predstavljal začasni vozni red. Iz črk m. k. l. (Maanantai, Keskeviikko, Canantai) pa sem motal »pogrupirati«, da imam zvezo samo ob ponedeljkih, sredi in sobotah. To je bil vzrok, da sem takoj presedel na drug avtomobil in se odpeljal dalje.

Razgledoval sem se levo in desno, toda nič novega. Po voznem

kajti nadaljna pot je bila najlepša.

Vstal sem mrk in tih. Mučila me je misel, kako naj pridem od tod. Naj se vrnem? Ne! Poleg zajtrka mi je prijazna gospodinja prinesla tudi knjigo spominov. Vedela je samo, da sem tujec. Poleg plačanja uslug v hotelu, je bil opis mojih vtisov edina formalnost. Ker so me prosili, naj jih napišem v svojem jeziku, sem v slovenščini napisal nekaj pohvalnih besed, kolikor je bilo na tisti strani še prostora. Toda beseda Jugoslavija poleg mojega podpisa je žensko tako iznenadila in navdušila, da me je prosila za izpolnitev nove, bolj vidne strani v knjigi.

Ostali čas sem izkoristil za ogled okolice. Vas leži ob ozkem, podolgovatem jezeru. Na strani, kjer sem bil, je bilo le nekaj raztresenih hiš, na drugi strani pa lepa strnjena vasica, skoraj vsa zidana in temnorjava porbarvana. Zopet eden izmed kontrastov. Kdo si ga ne bi ogledal. V bližini sem videl most, toda mahnil sem jo po bližnici — preko zmrznjenega jezera. Razen prvih hiš, si vasi nisem ogledal, kajti po govorici domačinov in napisu na hiši sem spoznal, da sem na Svedskem. Pospešeno

INDIJSKI JELENI z Brionov na Zagrebški gori

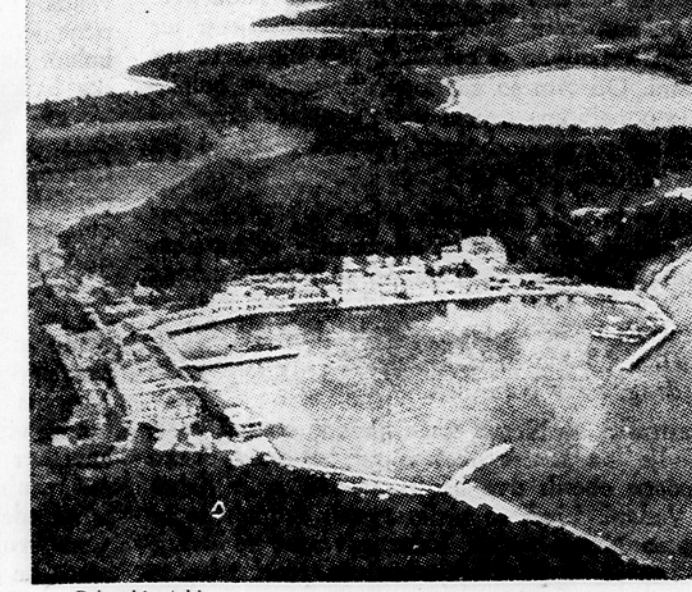
Na Brionskih otokih so se razmnožili lepi indijski jeleni aksis, ki jih je tam nad tisoč. Jelen-aksis je nekoliko večji in močnejši kakor srna. Na rdečevsi koži ima na vsaki strani po sedem vrst belih peg, rogove s precej izrastki pa je dolgo do 96 cm.

S pristankom in ustrežljivostjo predsednika republike maršala Tita prenašajo nadstevilne jelene aksis z Brionskih otokov v naše velike gozdove, kjer jih izpuščajo na svobodo, da bi se nadalje razmnoževali. V ta namen so privedli na Brionskih otokih lov na jelene z mrežami. Vsakega ujetega jelena so takoj spravili na poseben zaboj. Tako so vlovili okrog 200 jelenov. Gozdne uprave, lovska društva, zoološki vrtovi itd. so dobili lepe jelene zastoj za na-

daljnjo rejo, plačati so morali le prevozne stroške.

Mestno gospodarstvo na Zagrebški gori je prav tako prevzelo deset jelenov. Pred dnevi je odpostavil na Brione upravnik gozdarstva inž. Djuro Zmijanec, ki je prejšnjo soboto pripeljal v Zagreb deset jelenov v desetih zabojih. 5. t. m. popoldne so jelene pripeljali s konjsko vprego na Zagrebško goro, kjer so jih izpustili na prosto. Trije so samci, sedem pa je samic, med katerimi je šest brejih. Seveda je ta dogodek izzval veliko zanimanje izletnikov in ljubiteljev gozdnih živali.

Mestni gozdovi na Zagrebški gori obsegajo površino 9200 ha in bodo imeli jeleni dovolj življenjskih pogojev. Pozimi bo seveda gozdna uprava skrbela za njihovo prehrano.

Brionski otoki

Švedska - zgledna dežela varčevanja

V zadnjih desetih letih so se hranilne vloge v 450 hranilnicah, kolikor jih je na Svedskem, skoraj podvojile. Vse hranilne vloge so že lani dosegle 8700 milijonov švedskih kron, pri čemer pa ni vstetih 2600 milijonov švedskih kron v poštni hranilnici. Na vsakega prebivalca Svedske (7,100.000) pride povprečne hranilni vlog v znesku 1600 švedskih kron, kar je v primerjavi s hranilnimi vlogami v drugih državah zelo veliko. Hranilnice so bile na Svedskem uvedene pred 133 leti in v tej dobi se je sistem hranilnic raz-

vil res tako, kakor ga simbolizira mogočen star hrast, ki je znak švedskega hranilnega sistema in dobro organiziranega varčevanja med vsemi sloji prebivalstva. Med tem razvojem so se prebivalci prepričali ne samo o popolni varnosti svojih vlog, temveč tudi o velikem gospodarskem in socialnem pomenu hranilnic. Nad 65% vseh aktivnih hranilnic je investiranih v lokalnih realitetah, od ostanke pa dobivajo posojila samoupravne oblasti in razne ustanove, ki so posvečene napredku gospodarstva in kulture.

Ze leta 1869 so na Svedskem organizirali varčevanje v vseh solah. Za otroke uvajajo že pri vstopu v šolo hranilne knjžice. Pred več kot desetimi leti so ta sistem varčevanja razširili tudi na novorojenčke. Danes ima na Svedskem že nad 1,600.000 otrok v starosti izpod 15 let svoje hranilne vloge v hranilnicah. Leta 1952 so organizirali skupinsko varčevanje za odrasle. Tako imenovani klubi varčevanja v uradih in tovarnah imajo že nad 600.000 članov. Vse večje hranilnice imajo organizirano avtobusno službo za varčevanje, da lahko uradujejo tudi v najbolj oddaljenih krajih.

HAJDUK JE DOSEGEL VRH

Svetovno prvenstvo v rokoborbi
Naši tekmovalci izločeni

Sest kol pred koncem letošnjega tekmovanja za najvišji naslov v nogometu se je zgodilo tisto, kar so tako težko pričakovali prijatelji lanskega državnega prvaka — Hajduk je včeraj z eno točko na boljšem prehitel doslej vodečo enajstorično Partizana in dosegel vrh prvenstvene lestvice.

- Beograd: BSK : Partizan 1:0 (0:0)
Subotica: Spartak : Zagreb 3:0 (2:0)
Sarajevo: Vojvodina : Sarajevo 1:0 (1:0)
Split: Hajduk : Vardar 2:0 (0:0)
Zagreb: Lokomotiva : Crv. Zvezda 1:1 (0:0)
Mostar: Velež : Dinamo 3:1 (0:0)

Veležu iz Mostarja, ki je z neporočeno zmago sebi pripisal oboje točki, čeprav si s tem niti najmanj ni izboljšal položaja, s

katerega mu ne bo ostalo drugega, kakor odhod iz lige. Za tretjo senzacijo te nedelje je poskrbela novosadska Vojvo-

Hrvatsko-slovenska nogometna liga

Mnogo golov v II. kolu

Včeraj so brez dvoma prišli na svoj račun tisti, ki radi vidijo žogo v mreži, saj so se v II. kolu le-ti nič manj kakor 23-krat potresle. Za sta pri tem slovenska zastooinika Rudar in Zeleznicar doživela v Sibeniku oziroma Osijeku huda poraza. Edino mariiborski Branik je poleg Odreda, ki ni imel težke naloge, rešil čast našega nogometa.

Času nastopil kot desni branilec, in Piskar nista zadovoljila. V obdobju popolne Odredove premoči so se poleg Lesjaka odlikovali Toplak, Hacler in Kumar, ki so v glavnem zaostali za tako visoko zmago Odreda. Najšlji Bencik je uspešno nastopil v vratih.
Gole so dosegli Toplak v 84. Hacler v 31., Zivotic v 42. in 56. Kumar v 46. minuti. Pred 2500 gledalci je dobitno sodil Presinger iz Celja.

Metalac : Branik 1:1 (1:0)

Zagreb, 19. aprila. Mariiborski Branik je v tekmi za točke v hrvatsko-slovenski ligi nastopil danes proti zagrebškemu Metalcu in rešil v tej hudi preizkušnji pol izkupička. Našprotnika sta zaigrala od vsega začetka zelo poletno in sta bila do

Table with 3 columns: Team, Goals, Points. Rows include Proleter, Korotan, Tekstilac, Sibenik, Branik, Metalac, Kvarner, Zeleznicar, Slavia, Rudar.

polovice igre drug drugemu enakovredna. Oba napada sta v prvih potezih zamudila nekaj zelo ugodnih priložnosti in tudi pozneje dolgo ni prišlo do zgoditka na nobeni strani. Šele pet minut pred koncem polčasa je Kalsan iz bližine ukanil mariborskega vratarja Filipančiča in povedel domače moštvo v vodstvo. Po odmoru so Zagrebčani precej prevladovali na igrišču vendar napad ni znal izkoristiti cele vrste ugodnih položajev pred golom. Pred koncem igre pa so se gostje precej popravili, kaj jim je nazadnje prineslo tudi zaslužen gol in izenačenje, za katero je pet minut pred koncem prisebno poskrbel Dugandžija.

Proleter : Zeleznicar 5:0 (1:0)

Osijek, 19. aprila. Visoka zmaga osijskih nogometašev je pod izredno živahne, posebej pa lepe kombinacijske igre napadalec, ki so svoje akcije zaključevali z učinkovitimi strieli na gol. Ljubljanci se razpoloženo moštvo našprotnika niso utegnili uspešnoje uprjeti. Gole so dali: Vekić tri in Brnjivarac. Pred približno 3000 gledalci je sodil Mirković iz Vin-kovcev.

Šibenik : Rudar 6:0 (3:0)
Tekstilac : Kvarner 3:2

V okviru priprave za sestavo našeseniške reprezentance, ki bo v začetku maja nastopila proti Svici v tekmovalni turneji, je bilo pripravo v Miroslavcu premagali Pačeko 6:3, 6:1. Zaradi odločene igre Miroslavčev je Pačeka tretji niz prepustil nasprotniku brez borbe.

Lep uspeh naših plavalcev v Belgiji

Preteklo soboto so bile v Liegeu mednarodne tekme v plavanju, katerih so se udeležili zastopniki Belgijske Francije, Holandije, Španije in Jugoslavije. Na 100 m hrbtno je zmagal Skanata (J) s časom 1:08,2, na 200 m prsno pa Pandur (J) s časom 2:45,0. Na 100 m prosto je bila huda borba za prvo mesto med Francozom Jvyngem in Jugoslovancem Gejejem. Zmagal je Jvyng s časom 1:00,2. Jeger je preplaval progo v času 1:01,0. V štafeti 3 x 66 m je zmagala Jugoslavija (Skanata, Pandur, Jeger) v času 2:09,4. Za njo se je uvrstila kombinirana štafeta, v kateri sta bila dva Nizozemca in Francoz v času 2:12,0.

DRAVA : KOVINAR (M) 2:0 (1:0)
Ptuj, 19. aprila. Prvenstvena tekma v vzhodni skupini slovenske nogometne lige med domačo Dravo in enajstorično Kovinarja iz Maribora se je končala z zasluženo zmago Ptujčanov. Moštvi sta začeli precej vznemirjeno, rozneje pa se je prva znašla Drava, ki je nekaj minut pred koncem polčasa prišla v vodstvo. V drugi polovici tekme je bila premoč domačih še vidnejša, tako da so zasluženo spravili v mrežo nasprotnika še drugi gol. Igra je pred nekaj sto gledalci vodil sodnik Kurkaja.

ALUMINIJ : KOVINAR (Store) 3:1 (1:1)

Moštvo Kovinarja iz Štor je danes v enakovredni igri izgubilo tekmo z gosti iz Kidričevega. Rezultat je bil 3:1 za Aluminij. Sodil je Murevs.

NAFTA : MURA 3:1 (1:1)

Derby tekma enajstorične Nafta in Mure se je končala z zmago igralcev Lendave 3:1 (1:1).

ZVODNA SKUPINA

Table with 3 columns: Team, Goals, Points. Rows include Zeleznicar, Aluminij, Nafta, Mura, Drava, Kovinar, Mure.

MEDFAKULTETNO PŘENSTVO

V izvedbi Akademskoga odbojkarškega kluba je bilo končano predtekmovalno medfakultetno prvenstvo v odbojki. Sodelovalo je 9 moških in 4 ženske vrste. Igrali so v dveh skupinah po točkovnem sistemu vsak z vsakim, prvo in drugo plasirani pa sta dobila pravico nastop v finale, ki bo v sredo. Med tekmovalci so bili domala vsi pomembnejši igralci odbojke, zato so imeli gledalci prvovrsten športen užitek. V prvi skupini je brez poraza osvojila prvo mesto strojništvo fakulteta, ekonomisti pa so priznali računsko, agronomi in medicinski in osvojevali drugo mesto. V drugi skupini je šlo vse po sreči le gradbenikom, ki

Mnogo soboto zvečer so bile v Neaplu končane borbe drugega kola za svetovno prvenstvo v rokoborbi. V srednji kategoriji je olimpijski prvak in bivši svetovni prvak Sved Gronberg premagal Jugoslovana Simiča, ki je najmlajši udeleženec na tem prvenstvu. Sved je dobi borbo s tušem in tako izločil nasprotnika iz nadaljnjega tekmovanja. Dvaletni rusoslovanski atlet Besler (teška kategorija) je dobi v drugem kolu za nasprotnika olimpijskega zmagovalca Rusa Kocaksa, ki je za celih 21 kg težji od Bajerja. Čeprav je Bajer nudi močnejši odpor, je moral nazadnje predati borbo v korist enakovrednemu nasprotniku. Nič bolje se ni godilo našemu tekmovalcu v polteški kategoriji Bugarčiču, ki se je boril s svetovnim prvkom Madžarom Kováčem. Tudi ta dvoboj se je končal s tušem v korist Madžara.

V walter kategoriji se je Jugoslovancem Cuzdi pomeril s Rusom Satvorjanom. Cuzdi je bil popolnoma enakovrednem nasprotniku v točki skoraj do zadnje minute. Za Rus izvedel akcijo, ki mu je prinesla prednost in zmago na točki. Glede na to, da je Cuzdi zmagal v prvem kolu, se je klub Jugoslovancem Monastirski (teška kategorija) ki je bil v drugem kolu na prost, se je v tretjem kolu pomeril s Turkom Jucecom. Monastirski se je 10 minut odlično branil, vendar ga je na koncu Turček premagal. Drugo mesto je zasedel 4589 kegljaš ali 7648 keglja povprečno. Podrobno: Rehobj 735, Šlibar 723, Kosek 785, Crv 766, Keilij 785 in Spee 795 kegljev. Na tretje mesto je prišlo danes moštvo Varogasca (Zagreb) s 4474 keglji ali 7208 kegljev na igralca, nato pa so zvrstili: Bratstvo iz Pule (4419-736-5), Radnik iz Reke (4330-721-6) in Matica iz Subotice (4306-717-6).

Drugi dan prvenstva kegljačev

Zagreb, 19. aprila. Danes ves dan se je nadaljevalo moštveno prvenstvo države v kegljanju po mednarodnem sistemu za moške. V današnjih srečanjih so se vidno odlikovali kegljači iz Slovenije med katerimi je bilo najboljše moštvo ljubljanskega Zeleznicarja, ki je doseglo skupen rezultat 4728 podtljen kegljev ali povprečno 788 kegljev na vsakega igralca. Podrobno so dosegli: Gaubrovšek 768, Tiller 814, Avsec 763.

ŠPORT V KRATKEM

Prvenstvena tekma ljubljanskega nogometnega centra (prvorazredna) med Slovanom in Graficarjem se je končala neodločno 1:1 (1:0). Prijateljski kosarkarski tekmi je BSK po letih in izgubljeni igri premagal zagrebško Lokomotivo 53:48 (27:27). V srednješkolskem odbojkaršem prvenstvu Maribora je sodelovalo 8 moških in 6 ženskih ekip. V finalni srečanju dijakov je učiteljske zmagalo nad II. gimnazijo 3:1, med dijakinjami pa je ESS porazila učiteljske 3:1.

Zenska odbojkarška vrsta mariborskega Zeleznicarja je gostovala v Zagrebu proti tamkajšnjim ekipi Mladosti in izgubila prijateljsko srečanje 2:3 (13:15, 15:8, 16:14, 11:15, 15:6). Izid tega dvoboja je pravzaprav presenetljiv, svoj so to pot, zagrebške odbojkarje prvič porazila naše nasprotnice iz Maribora. Belgijska nogometna reprezentanca je premagala Holandijo 2:0 (2:0). S istim rezultatom je bila uspešna B reprezentanca Belgije proti B moštvo Holandske. V športni telovadbi je Zahodna Nemčija premagala Francijo v razmerju 323:85 točke. Na mednarodnem atletskem mitingu v Casablanci je na 3000 m zmagal Belgičec Reiff v času 8:40,0, na 800 m je bil prvi Banister (Anglija) 1:54,4, na 1500 m pa Chatterly (Anglija) 4:03,2.

Začetek sezone v odbojki

Na igriščih pod Cekinovim gradom v Ljubljani se je začela tekmovalna sezona na prostem. Začeli so jo odbojkarji univerze, ki so na otvoritve povabili igralce Zeleznicarja. Prve tekme so pokazale, da so odbojkarji pridobili nekaj izkušenj gledalcev, ki bodo k ligiškim tekam gotovo prihajali še v večjem številu.

STUDENTI IN ŽELEZNICARI VSAK PO ENO ZMAGO

Včerašja sta bili pod Cekinovim gradom prijateljski tekmi moških in ženskih vrst Akademskoga odbojkarškega kluba in Zeleznicarja, kot priprava na bližnje prvenstvo, ki se začne v soboto. V prvi tekmi sta se pomerili ženski vrsti. Zmagale so rušinarke igralce Zeleznicarja 3:1 (7:15, 15:6, 15:5). Obe vrsti sta pokazali slabo prstno igro, pa tudi sistema igralke se ne obvladajo. Začetek tekme moških je obetal živo igro, vendar je tempo kmalu popustil, ker nekateri še nimajo dovolj fizične kondicije. Prvi in drugi niz sta potekala v znamenju enakovredne borbe. V naslednjih

Uspelo patroljno tekmovalje

Včeraš je bilo v Ljubljani prvo množično patroljno tekmovalje z udeležbo številnih strelskih druščin, športnih organizacij in ustanov. Med moškimi ekipami ni nastopile tudi ženske patrolje. In sicer dve iz državnega sekretariata za notranje zadeve ter po ena iz strelske družine Viktor Avbelj in študenta ljubljanske univerze. Proga za člana je merila 2000 m. Tekmovalje je bilo združeno s streljanjem in metanjem bomb pojoz za dobro oceno pa je bil tudi, da je morala vsaka patrolja, sestavljena iz treh članov, priti skupaj na cilj. Proga za ženske je bila dolga 400 m in združena samo s streljanjem. Med moškimi ekipami je bila najboljša patrolja sekretariata za notranje zadeve. V postavi Vondica, Urbančič, Tomažič. Tudi med ženskimi se je uvrstila na prvo mesto patrolja iste ustanove v postavi Eberšek, Perušek, Tarkuš. Zmagovitim patroljam so bile razdeljene častne nagrade. To prvo patroljno tekmovalje je prvič dobro uspešno pokazalo v znače, da se bo v naslednjih letih razširilo v množično priredilo, ter vseh strelskih druščin in ostalih organizacij, ki se ukvarjajo s športom.

NAMIZNI TENIS
Slavija : Saobračaj 5:3

V prostorih doma JLA v Ljubljani je bila včeraj kvalifikacijska tekma v namiznem tenisu med domačo Slavijo in Saobračajem iz Zagreba. Navzlic oslabiljenemu moštvo so zmagali Ljubljanci 5:3. Slavija se zastopala z Zvezdicarji (5) zmagala, Odoček (2) in Kamnikar (0). Povratno srečanje je bilo v tork v Zagrebu. Zmagovalec tega dvoboja bo imel pravico udeležbe na državnem moštvenem prvenstvu, ki bo prihodnje nedeljo v Sarajevu.

ROKOMET
V Celju sta bili odigrani dve tekmi v rokometu. Za prvenstvo ljubljanske podzvezde sta se pomerila Rudar in ZSD Celje. II. Zmagal je Rudar 9:6 (5:4). Za prvenstvo mariiborske podzvezde pa je moštvo Celje premagalo ekipo iz Cakovca 15:6 (6:0).

PLANISNI VESTNIK
Slavija : Saobračaj 5:3

Planisni vestnik št. 4 ima to leto vsebine: Voznikii Aleffrova, Sprehodi po Triglavskem ledeniku, Dva spomladanska smučarska izpa. Planisni vestnik št. 5 Z otkov skozi Otočac na Plivico. Po podzemski Ljubljani, iz literature in še več drugih zanimivosti. Za prvenstvo prve zvezde lige v športu je prvenstvo iz Zelenice premagalo Vojvodino (Novi Sad) 12:8. Črvena zvezda iz Beograda pa zagrebško Lokomotivo 15:5. V tem srečanju je napravil največje presenečenje Zagrebčan Pristav, ki je premagal Buiata

Avstrijski kolezarji v Zagrebu

Preteklo soboto je bila kolezarska dirka na 90 km dolgi progi Zagreb-Karlovac-Zagreb. Prvih šest mest so zasedli Avstrijci med katerimi je bil najboljši Tramschek, sedmi pa je priprožil slovesni čilj Zagrebčan Edo Birk. Razlika v času je le neznatna, ker so tekmovalci vozili v skupini. Na dirki je sodelovalo okoli 40 dirkačev. Tudi na kriteriju zmagali gostje. Včeraj je bil v Zagrebu mednarodni kolezarski kriterij, na katerem so se pomerili Avstrijci, Italijani in Francozi.

Otvoritvena dirka v Mariboru

Maribor, 19. aprila. Danes je mariborski kolezarski klub Branik priredil otvoritveno klubsko dirko, na kateri je nastopilo 20 dirkačev. Člani in mladinci so vozili na progi od Maribora do Slovenjske Bistrice in nazaj, turisti so dirkali na progi od Maribora do Hoč in nazaj, proga za članice pa je bila dolga 9 km. Start je bil na Partizanski, cilj pa na tureški. V prvi skupini so dosegli na tej dirki razmerne uspehe. Vprečne hitrosti. Pred ciljem je bila v zadnjih 500 m ogrščena borba med člani in mladinci z dosegom prvega mesta. Rezultati so tille: Člani (48 km): 1. Podmilšek 1:12:04 (povprečna hitrost 39,96 km na uro); 2. Ruzman 1:12:05; 3. Slatina 1:12:06; mladinci (48 km): 1. Zibek 1:12:07; 2. Kukovec 1:12:08; 3. Slanič 1:15; starejši turisti (25 km): 1. Kolar 47:05; 2. Podaj 47:06; mlajši turisti 1. Herceg 47:12; 2. Emeršič 51:20; članice (9 km): 1. Podmilšek Milka 20:04; 2. Škerget; 3. Ploj; 4. Školc; 5. Narat.

Na kolezarski dirki v Kopru, ki je vodila od Koprja do Portorotža (66 km), je zmagal dirkač Katičič iz Pule. Ljubljanska udeleženca Silvo Zupaničar in Stano Bležon sta zasedla četrto in peto mesto.

Beležku

SENCE

Letošnja nogometna sezona je obetala dober začetek. Ne samo med najboljšimi klubmi, ki so v pripravih zanj bolj ali manj uspešno prepotovali precej sveta in si prizabili ude po neznanih igriščih z močnimi nasprotniki, temveč tudi med domačimi enajstoričniki z žogo, ki so te pripravile opravile dokaj skromneje, vendar smotno in resno.

V začetku aprila se je začelo zares. Čudno naključje je nanoslo, da so štirje slovenski predstavniki v hrvatsko-slovenski ligi v prvem spomladanskem srečanju sestavljali dva para, od katerih je eden zaigral v Ljubljani, drugi pa v Trbovljah. Po pravici so dejali, da je šlo ta dan za dva derbija, za dve tekmi, ki naj bi bili močno odločilni za nadaljnjo pot vseh štirih do končnega cilja. In to sta tudi bili, toda, žal, po čisto drugi strani.

Ne mislimo zdaj pogrevati vseh neublih sklepov in prizorov, ki so vrgli mrko luč na prvo nedeljo letošnje sezona med slovensko nogometno elitó, še manj pa da je kopiciti povlavo poročil, izjav in pripovedovanj, ki jih je v vsej naši športni javnosti sprožilo to trenenje.

Prvi precej burni spopadi niso prinesli odločitve. Dogodki so se obrnili tako, da je pravzaprav brez pozajani prišlo do premirja. Odmor bo trajal do 9. maja, ko bo vrhovni nogometni forum Slovenije stopil pred svoje klube, le-ti pa bodo pregledali njegovo delo od zadnjega obnega zbora.

Ta sestanek naj postavi vse, kar se je primerilo napadnega, na pravo mesto in spet združi oba tabora v eni misli, da je v slovenskem nogometu slej ko prej treba mnogo delati, še več pa vzgajati. Potem ne bo več oblakov in senc, ki so zdaj spet zakrile že tako premočno svetlo bližnjo bodočnost slovenskega nogometa. (str)

KARTUZIJA PLETERJE IN PARTIZANI SPOMINI

Na neki postaji pred Trstom je vstopil v vlak nemški vojak in me ošabno pregnal s sedeža ob vhodu v mrzli hodnik ter se vsedel na moje mesto. Pozneje je prišlo še nekaj nemških vojakov, katerim je takoj rekel, češ, vrzite tudi vi druge ven, kakor sem jaz tega in je pokazal na mene. Mislim sem si: o, vi domišljavci, dnevi so vam že šteti! Bolež me je le to, da je toliko zapeljanih ljudi šlo s takim okupatorjem in to po vsej Evropi!

V Vedani sem prišel v stike s italijanskimi partizani. Tudi tam so prihajali partizani v kartuzijanski samostan v Vedani kakor pri nas v Pleterje, le da bolj redko. Prihajali so po hrano in po denarno podporo. Bili so po vseh bližnjih hribih po vaseh, ki so bile težko dostopne, pa tudi po mnogih samotnih hišah in stajah, ki so bile raztresene po hribih, ali v votlinah, ki jih je mnogo v teh krajih.

Ljudje so jim bili tudi tam naklonjeni in so jih podpirali. V vsej okolici nisem poznal duhovnika ali redovniškega doma, ki bi bil proti njim. Vsi so jih podpirali, jih skrivali in prehranjevali, ker so se borili proti fašizmu, a kar je bilo za njih še važneje, proti surovim in brezobzirnim Nemcem. Zato so jih Nemci preganjali, zapirali, internirali, ubijali, jim požigali hiše in jemali živino, žito, krompir — z eno besedo vse, kar so imeli. Sam sem videl v Bellunu